

8. uge

Pagtsloven

"Derfor skal du vide, at Herren din Gud er den eneste Gud, den trofaste Gud, som i tusind slægtled bevarer pagten og troskaben mod dem, der elsker ham og holder hans befalinger" 5 Mos 7,9.

Hovedtanke

Gud giver regler og forordninger, der tjener fællesskabet med ham og mennesker indbyrdes.

Introduktion

Hos nogle mennesker har begrebet "lov" en ubehagelig klang. Når de hører udtrykket, tænker de på retssager, anklagere og politi, bødeforlæg og fængsler. Andre har forestillinger om indsnævrende livsvilkår, autoritær opdragelse og straffende forældre. Bibelen stiller loven derimod i et mere positivt lys. I den er Guds lov et udtryk for hans væsen og et tegn på hans omsorg og kærlighed. Den åbenbarer de velgerninger, som Gud har tiltænkt os.

Det hebraiske ord tora, som i Bibelen gengives med lov har betydningen af at lære, undervise og vejlede. I jødedommen anvendtes begrebet senest fra det 2. årh. som betegnelse for De fem Mosebøger (Matt 5,17). I første omgang drejede det sig dog om den enkelte belæring, som præsten gav den troende (5 Mos 17,11). Senere kunne udtrykket også anvendes på de forskellige lovsamlinger i Det Gamle Testamente.

Dermed skabte Gud forudsætningerne for et liv i overflod både på det fysiske og åndelige plan. Det er ikke så sært, når salmisten ønsker tillykke til det menneske, der "har sin glæde ved Herrens lov og grunder på hans lov dag og nat" (Sl 1,2).

Oversigt

Søndag	Udvalgt pga. kærlighed	5 Mos 7,6-8
Mandag	Forpligtende fællesskab	3 Mos 18,1-5; 5 Mos 4,13-14
Tirsdag	Adfærd i overensstemmelse med pagten	2 Mos 20,1-3
Onsdag	Velsignelsens fundament	5 Mos 5,9-10; 6,17-18; 7,12-14a
Torsdag	Tragisk misforståelse	3 Mos 18,5; 5 Mos 5,33; Rom 10,1-4
Fredag	Det vigtigste bud	Matt 22,34-40

Udvalgt på grund af kærlighed

5 Mos 7,6-8

Hvilke årsager nævnes for udvælgelsen af folket Israel?

Hvilken betydning har det for mig og min menighed/kirke?

Forståelse

Israelitterne havde ingen fortrin, der kunne begrunde deres udvælgelse. Her drejede det sig om en lille ubetydelig gruppe af stammer, som holdtes som slaver og var uden indflydelse og magt. Kulturelt og religiøst var de afhængige af deres omverden, og der var ikke udsigt til, at de skulle blive et selvstændigt folk med egen identitet.

Men Gud tog sig af de undertrykte og udfriede dem fra slavetilværelsen i Egypten. Af kærlighed havde han udvalgt Abraham og indgået en pagt med ham og hans efterkommere (1 Mos 12,1-3). Af kærlighed holdt han fast i sine løfter og kaldte Abrahams efterkommere til at være sit folk. Det skulle tjene som forbillede for verden og pege på Guds kærlighed (2 Mos 19,6; Es 60,1-5).

Anvendelse

Udvælgelsen gør ikke Guds folk til et eksklusivt fællesskab, der kun lever for sig selv. Tværtimod var det meningen, at Israel skulle gøre de andre folkeslag opmærksom på tilbuddet om frelsen. Også den nytestamentlige menighed er udvalgt til at udbrede Jesu Kristi frelsesbudskab til verden (1 Pet 2,9-10).

Forpligtende fællesskab

3 Mos 18,1-5
5 Mos 4,13-14

Hvilke velsignelser lå der i at overholde de guddommelige "love og retsregler"?

Hvordan skal mennesket "leve ved dem"? Gælder det også i dag?

Forståelse

Bibelen beskriver forholdet mellem Gud og Israel med udtrykket "pagt". Gud selv indgår denne pagt, hvilket betyder, at hans nåde og kærlighed i enhver henseende går forud i forholdet mellem ham og menneskene. I denne pagt med rettigheder og pligter bliver mennesket Guds forbundsfælle. Mennesker, der lever i et taknemmeligt fællesskab med Gud, er kendetegnet ved, at de adlyder pagten (2 Mos 24,4-8). Gud underviste sit folk i, hvordan de på alle livsområder kunne leve efter hans vilje, og på hvilke område de skulle adskille sig fra andre folkeslag.

Guds vilje er nært knyttet til loven (Sl 78,10), buddene (Sl 50,16), pagten (Sl 25,10; 103,18) og Guds ord (5 Mos 33,9). Åbenbart kan man sætte lighedstegn mellem "denne pagts ord" (Jer 11,3.6.8) og lovens, forordningernes, vidnesbyrdenes og Guds buds ord.

Anvendelse

Mennesker er nødt til og også interesseret i at komme godt ud af det med hinanden. Forpligtende fællesskab har brug for regler og overenskomster. Parterne skal bestemme sig for, hvordan de afgrænser deres forhold, og hvordan deres fællesskab skal forme sig. Hvor længe mon et venskab eller en forretningsforbindelse ville holde, hvis der ikke fandtes regler, og man blot lod hånt om overenskomsterne? Måske ville ægtefællen tage sig en kæreste ved siden af, vennen ville misbruge sin vens kreditkort, og kompagnonen ville måske begå underslæb i virksomheden. Følgerne ville være kaos og ufred. For at beskytte relationer mod dette og for at bevare mennesker fra at blive ulykkelige i deres forhold er regler og forordninger nødvendige.

Refleksion

Hvilke regler i livet hjælper mig med at opbygge mit forhold til Gud og andre?

Adfærd i overensstemmelse med pagten

2 Mos 20,2-3

Hvad mindede Gud folket om, da han gav dem sin lov?

Hvilken betydning har frelsen i Jesus Kristus for mit forhold til Guds bud?

Forståelse

Som skaber kender Gud forudsætningerne for, hvordan livet kan udfolde sig harmonisk. De 10 bud er sådan set grundloven i hans rige. Den skulle bevare Israel fra at vælge et andet livsgrundlag end pagten med Gud. Derfor begynder de 10 bud med, at lovgiveren præsenterer sig selv. Han forpligter sig til at være sit folks Gud og binder sig til sit løfte. Således kan han forvente, at folket anerkender ham alene som deres Gud. Loven forpligter folket på Gud som Herren. Med overtrædelsen af loven misagter det pagten med Gud (5 Mos 26,17-18; 29,8.24).

Med de første bud bindes folket til Gud alene. De indskærper gudsforholdets forpligtelser. De øvrige bud peger på, hvad vi skylder hinanden: at huske at hvile fra arbejdet, at give agt på forældrene, livet, ægteskabet, ejendom og sandfærdighed. De 10 bud er ikke juridiske paragraffer, som en dommer skal anvende for at domfælde, men en fundamental forordning til menneskenes ve og vel og en målestok for alle andre love.

Anvendelse

Ved at gøre Guds vilje har mennesket mulighed for at være i overensstemmelse med Guds værdier og mål. Denne overensstemmelse mellem mennesket og Gud er forudsætningen for, at menigheden kan udføre sin opgave som Guds medarbejder i denne verden. Derfor er ulydighed ikke kun et forstyrrende element i forholdet til Gud, men den hindrer os også i at tjene verden (Amos 3,3; 2 Kor 6,14-16).

Velsignelsens fundament

5 Mos 5,9-10
6,17-18; 7,12-14a

Hvilke af Guds karaktertræk viser sig her?

Hvilke løfter gælder dem, der er lydige?

Forståelse

Fra begyndelsen var pagtsloven forbundet med løfter om velsignelser, der viste, hvad Gud havde i sinde med Israel. Hans velsignelser skulle uhindret komme menneskene til gode. Gud ville åbenbare sig som god og nådig Herre, men menneskene kunne også afslå hans nåde og vende sig bort fra ham.

Det er påfaldende, at hans velsignelse, som de 10 bud taler om, skulle række ud i tusinde led, mens vreden skulle begrænses til slægtsfølgen af bedstefar, far, barn og barnebarn. Her bliver det tydeligt, at Gud vil menneskets liv og ikke dets død.

Intetsteds i Bibelen tales om muligheden for, at Gud fra sin side op-siger pagten med menneskene. Han er pålidelig og holder fast ved sine løfter. Hans trofasthed giver hold i tilværelsen (2 Mos 34,6; 4 Mos 23,19). Hans JA til mennesket præger også loven. Guds anvisninger er aldrig vilkårlige eller afhængig af lovgiverens luner. Hans lov er hellig, retfærdig og god, fordi den er et udtryk for hans guddommelige væsen.

Anvendelse

Guds løfter bliver ikke nødvendigvis opfyldt, men er knyttet til trofastheden hos den menneskelige part overfor pagten. Dog er lydighed ikke et middel til at gøre sig fortjent til hans løfter og velsignelser. Den er snarere et udtryk for en tillidserklæring til Gud. Den, der sætter dem på spil, kan ikke bare gøre krav på løfterne. Men på trods af vores ulydighed forbliver Gud nådig og trofast.

Tragisk misforståelse

3 Mos 18,5
5 Mos 5,33
Rom 10,1-4

Hvilken misforståelse udviklede sig i løbet af Israels historie?

Hvorfor fører lovydighedens vej ikke til evigt liv?

Forståelse

Gud giver menneskene det frie valg til at have fællesskab med ham. Hans pagt er ikke et kontraktforhold mellem to ligeværdige parter, men beror på den frie nåde. Derfor kan mennesket ikke gøre sig fortjent til Guds velsignelse gennem lydighed. Den velsignelse, som Gud har lovet for lydighed, kan mennesket altså ikke gøre krav på, fordi det mener at have holdt sine kontraktlige forpligtelser (Sl 44,18). Lydighed er vigtig for fællesskabet med Gud, men ikke for de fordeles skyld, som den medfører.

At følge Israels retsorden, inklusive de kultiske love, førte til visse forventninger og krav. Lydighed fik således karakter af, at man havde fortjent noget til gengæld. Den var ikke længere resultatet af pagten med Gud, men en slags menneskelig præstation (på forskud).

Anvendelse

Mens de gammeltestamentlige løfter talte om folkets liv under forholdene i egen stat, viser Paulus, hvad Guds lov bliver til, når den ses som frelsesvej gennem fortjenestens og gerningsretfærdighedens briller. Så er menneskets frelse nemlig baseret på dets egne handlinger og ikke længere på Guds virke. I sidste ende går det fejl af Jesus Kristus, i hvem Gud handlede til menneskers frelse og dermed gjorde en ny pagt mulig (Jer 31,31-34; Luk 22,20).

Refleksion

Hvilken betydning har lydighed overfor Guds bud i mit trosliv?

Det vigtigste bud

Matt 22,34-40

"Ingen kan tjene to herrer." Hvordan kan der så findes to lige (værdige) vigtigste bud?

Forståelse

"Han (Kristus) viste, at den (loven) bygger på den brede grundvold af kærlighed til Gud og mennesker, og at lydighed mod dens forskrifter indeholder alle et menneskes forpligtelser" (Ellen White, *Mesterens efterfølgere*, DB 1964, s. 267) Det store antal af love og forskrifter på Jesu tid kaldte på forenkling af buddene. Jesu svar sigtede på lovens egentlige mening: Den skulle tjene forholdet til Gud og medmennesket. Hvor der er kærlighed i hjertet, vil mennesket leve sit liv i harmoni med Guds vilje.

Resumé

Resumé Allerede fra gammel tid tilbød Gud menneskene fællesskab med sig. Hans pagt var udtryk for hans kærlighed. Loven regulerede parternes forhold til og adfærd overfor hinanden. Mennesket skulle leve i lydighed mod loven – ikke som vej til frelse, men som udtryk for og en følge af fællesskab med Gud. For kristne er lydighed overfor Guds vilje et tegn på deres kærlighed til Jesus og deres himmelske far.

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

1 **Hvilken betydning har regler og forordninger for menneskers sameksistens?**

2 3 Mos 18,1-5 og 5 Mos 7,12-14a
Hvilket mål havde Gud med sin lov?

Hvilke misforståelser lurder i disse løfter? Hvordan kan man undgå dem?

3 5 Mos 4,13-14 og 5,33
Hvilken indre sammenhæng findes mellem pagt og lydighed?

I hvilket omfang kan der ud af lydighed og ulydighed drages konklusioner om forholdet mellem mennesket og Gud?

4 Matt 22,36-40
Hvorfor er buddet at elske Gud af hele sit hjerte det største?

Hvorfor hører kærligheden til Gud og næsten tæt, ja uadskilleligt, sammen?

Hvilken betydning har buddenes fokusering på kærligheden for forståelsen af loven?

Hvordan har I erfaret velsignelser i forbindelse med lydighed?